

Titel: Stodets funktion, [GRUND] 137-0290

Citation: "Stodets funktion, [GRUND] 137-0290", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1.
Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_137-shoot-wacc-1992_0005_137_GRUND_0290_p1_bP0_TB00012/facsimile.pdf
(tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Paul Diderichsen:

STØDETS FUNKTION

(Nyt forslag 11/6 49)

Hjelmslevs latentsteori gør det muligt at formulere Åge Hønsens funktionsteori på en langt simplere måde. Det synes nemlig muligt at sammenfatte reglerne for stødets brug ikke ved hjælp af to begreber, der ganske vist kræver lidt nærmere præcision: orslutning og langlængde. Vi opstiller så først disse to regler:

I) Stød er signal for orslutning.

II. Stød forekommer kun i lang stavelse.

Disse regler kræver flg. kommentarer:

- 1) Ved orslutning forstås ikke blot sidste/stavelse i et et enkelt, afleat eller sammensat ord, men også sidste led i visse (pleonastisk karakteriserede) konsonantiske sammensætninger.
- 2) Ved konsonantiske sammensætninger vil vi her forstå:
 - a) Enheder, med indhold af et stærktryk og et svagtryk, der er der er domineret af dette stærktryks 'mindre, værdig, mark, værdig, usæd, uærlig.
 - b) Enheder indholdende et stærktryk og en stavelse med fuldvokal (avs. ikke omvendt e) under svagtryk, der ved generalisation opfattes som domineret af stærktrykket: sammensat ordart, med arbejde, modvendig, med betale, med hensigt. Muligvis kan også stavelser med svagt e regnes med. De har jo aldrig stødbasis.
- 3) Værdig, værdig, værdig, værdig De typer af stavelser, som i almindelighed ikke får stød, men mindre de har set som simpleks er navnlig uafleete substantiver: Rødebrød, Stuepige, Grønsalter og lignende (som Vedvæder, Arbejder, modvendig, osv.). En nøjere undersøgelse vil sandsynligvis tillade at opstille flere og mere præcise unstagelseskategorier
- 4) Efter denne regel bliver stødslosheden (i lang stavelse) signal for orsbegyndelse (i. led).
- 5) Unstagelser, hvor første led bevarer stød, eller sidste led ikke har stød kan som regel forklares ved særlig tilknytning til usammensat brug. Det er navnlig her at usus viser en stor frihed og dermed hindrer at opfatte stødet som helt mekaniseret (solidarisk med den givne ordstruktur).

Hj. Journ. N2 24 48 / 13

Modt. d. 1 49